

Як зазначається в офіційних документах [4, с. 145], «в умовах напруженої соціально-економічної та небезпечної екологічної ситуації, погіршення стану здоров'я населення особливого значення набуває організація ефективного оздоровлення та відпочинку, а розвиток інфраструктури санаторно-курортних закладів та вдосконалення ринку послуг у цій галузі є запорукою покращення стану економіки країни». Україна, як одна із провідних країн Європи щодо забезпеченості курортними і лікувальними ресурсами, серед яких є ряд унікальних (кліматичні зони морського узбережжя, Карпат, мінеральні води та лікувальні грязі практично усіх відомих бальнеологічних типів), мала б реально забезпечити розробку та впровадження ефективного механізму організації та надання споживачам рекреаційних послуг в напрямку збалансованого, гармонійного розвитку суспільства. Таким чином можливо б було досягти вирішення декількох завдань сталого розвитку: раціональне використання рекреаційних ресурсів, задоволення потреб різних категорій туристів (рекреативів), покращення пропозиції на ринку оздоровчих, лікувальних послуг, сприяння вирішенню соціальних, екологічних, економічних завдань значної частки населення і країни в цілому. За даними державних органів статистики [4, с. 145], у 2007 р. в Україні налічувалося 3,1 тис. санаторно-курортних закладів та закладів відпочинку, із них 471 санаторій, зокрема 17 – дитячих, 52 пансіонати з лікувальням. У місяць максимального попиту кількість місць на місяць становила 466 тис. у санаторно-курортних закладах і закладах відпочинку, 131 тис. – в санаторіях, 33 тис. – в дитячих санаторіях, 12 тис. – в пансіонатах з лікуванням. В той же час вагома частка закладів у 2007 р. не надавала послуги. Серед причин, які не дозволили закладам розпочати роботу, зазначають, наприклад, капітальний ремонт (0,1 тис.), відсутність коштів на експлуатацію (0,3 тис.), відсутність дозволу органів санітарно-епідеміологічної служби (СЕС) або бажаних відпочивати тощо. Переважна більшість закладів, які не працювали у 2007 р., це – санаторії-профілакторії, пансіонати, бази та інші заклади відпочинку, серед яких було 9 дитячих та 24 інших санаторіїв, у тому числі 3 – для хворих на туберкульоз. За браком інформації про конкретне розміщення та характеристики (нявні основні фонди, інфраструктурне забезпечення, персонал, організація менеджменту тощо) подібних закладів, неможливо чітко здійснити аналіз ситуації, яка мала місце, але навіть за приблизними оцінками можливо допустити, що саме цей сегмент ринку рекреаційних послуг міг би задовольнити потреби тієї категорії соціального прошарку населення, які потребують недорогого, соціально захищеного здорового відпочинку та оздоровлення. Серед подібних рекреаційних послуг достойне місце має посісти й екологічно спрямований оздоровчий відпочинок.

III. Результати.

На думку автора, для розвитку екологічно спрямованих туристичних послуг важливе значення можуть мати зокрема рекреаційно-оздоровчі ліси, до яких належать «природні або штучно створені ліси, що виконують переважно рекреаційні, санітарні, гігієнічні та оздоровчі функції» [3, с. 241]. Рекреаційно-

оздоровчі ліси належать до однієї з категорій лісів лісового фонду України і використовують для різних видів відпочинку населення, туризму, заняття спортом і санаторно-курортного лікування» [3, с. 241]. Законодавством України дискористування в цих лісах обмежене з повною або частковою заборороною окремих видів і способів рубок. Значну роль у формуванні екологічно свідомого покоління людей може, на думку автора, зіграти організація широкого спектру пропозиції екологічного туризму еколого-просвітницького спрямування, для чого доцільно було б розробити досконалу професійно-орієнтовану як на українського, так і на зарубіжного споживача туристичних послуг, програму рекреаційних послуг. Турпродукт міг би складатися з різних видів запропонованих програм, враховуючи конкретну цільову аудиторію споживачів та відповідну мету подорожі (пізнавальну, навчальну, просвітницьку, ділову, оздоровчу, лікувальну або комплексну).

З метою підготовки ефективних та цікавих для потенційного споживача туристичних послуг в Україні необхідно активізувати роботу в напрямку підготовки професійних кадрів у сфері туризму, зокрема приділити увагу вивченню навчальних програм спеціфічними темами екологічного спрямування. Важливе значення для організації та надання якісних туристичних послуг на рекреаційних територіях має відповідне екологічно прийнятне інфраструктурне забезпечення. З метою активізації до самостійної роботи над засвоєнням даної тематики, автором розроблено методичні рекомендації до самостійної роботи студентів, які опановують теми дисципліни «Організація рекреаційних послуг». Ефективній діяльності у сфері організації та надання рекреаційних послуг сприяють правильно оформлені договірні взаємовідносини та налагодження партнерських зв'язків на підставі міжнародних стандартів якості та вимог до екологічної складової товарів і послуг. Відповідна увага приділяється розгляду програми функціонування національної мережі міжнародних коридорів, зокрема щодо дотримання законодавчо-нормативних вимог як в українському правовому полі, так і в країнах, з якими в Україні існують тісні контакти у сфері організації рекреаційних послуг.

IV. Висновки

З метою дослідження процесів екологізації рекреаційних послуг в Україні автор звертає увагу на необхідність реалізації та удосконалення ряду положень таких законів як Закони України «Про автомобільні дороги» (2005 р., із змінами), «Державна програма розвитку туризму в Україні на 2002 – 2010 рр.» (2002 р.), «Про автомобільний транспорт» (2001 р.), із змінами, «Про курорти» (2000 р.), «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» (2000 р.), «Про аварійно-рятувальні служби» (1999 р.), із змінами і доповненнями, «Про природно-заповідний фонд України» (1992 р.).

Екологізації рекреаційних послуг можуть сприяти заходи, реалізовані згідно Указів Президента України, серед яких зокрема: «Про території та